VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Muistio

Olli-Pekka Rissanen, 040-8610060

4.9.2023

VN/25487/2023
VN/25487/2023-VM-1

Sivistysvaliokunnalle

Asiantuntijakuuleminen SiV 5.9.2023 tietopolitiikan toimeenpano

Viite: Hallituksen vuosikertomus 2022 Valtioneuvoston selonteko tietopolitiikasta ja tekoälystä, VNS 7/2018 vp – EK 53/2018 vp (s. 184).

Kiitän mahdollisuudesta lausua tietopoliittisen selontekoon annettujen eduskunnan lausumien johdosta. Täydennyksenä hallituksen vuosikertomuksessa 2022 esitettyyn haluan tuoda esille viime aikaista kehitystä.

Jopa vuosikertomuksen kirjoittamisen jälkeen tekoälyn kehityksessä on tapahtunut paljon kehitystä. Teknologiset askeleet ovat olleet hämmästyttäviä. Julkisuutta ovat saaneet paljon ChatGPT ja muut niin sanotut generatiiviset tekoälyt, mutta samalla merkittävää kehitystä on tapahtunut paljon muidenkin aihepiirien parissa. Tekoälyn kyky tuottaa tekstiä on ollut hämmästyttävä, mutta todennäköisesti muut kehityskulut ovat merkittävämpiä julkisen hallinnon, yritysten ja yksityisten kansalaisten kannalta. Tekoäly tulee osaksi hyvin suurta osaa käyttämistämme palveluista ja järjestelmistä. Useissa palveluissa se onkin jo mukana tavalla, jota meille käyttäjille ei avata.

Tietopoliittisen selonteon laatimisen aikana eettinen keskustelu oli viriämässä, mutta oikeastaan vain ammattilaisten piirissä. Nyt keskustelua käydään miltei kaikissa medioissa. Siihen on tarvetta, vaikka edelleenkään emme voi kuin aavistella, mitä kaikkea tuleman pitää. Liian pitkälle meneviä päätelmiä ei vielä kannata tehdä eikä toisaalta voida antaa kehityksen edetä ilman minkäänlaisia pidäkkeitä. Tämä on nähty useissa aiemmissa teknologian kehityksen vaiheissa, mutta nyt meillä pitäisi olla paremmat mahdollisuudet ymmärtää, miten teknologioihin liittyy aina useita näkökulmia. Tätä keskustelua tullaan käymään myös valtioneuvostossa.

Pääministeri Marinin hallituskaudella käynnistetty Digitoimisto on toiminut tärkeänä ministeriöiden välisen työn koordinoijana sekä digitalisaatiossa että tieto- ja teknologiapolitiikassa. Tätä työtä on tarkoitus jatkaa siten, että neljä ministeriötä muodostavat sihteeristön ja kaikki ministeriöt ovat tiiviimmin mukana työssä. Uudelleen asetettavan Digitoimiston ensimmäisen vuoden pääsihteerin tehtävistä huolehtii liikenne- ja viestintäministeriö. Sihteeristön muodostavat valtiovarainministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö sekä opetus- ja kulttuuriministeriö. Pääsihteerin tehtävä kiertää vuosittain.

Digitoimiston työssä on otettu monta positiivista askelta sekä muodollisen että epämuodollisen yhteistyön alueilla. Sidosryhmissä työ on otettu hyvin vastaan. Yksi erityisalue on ollut EU-vaikuttaminen.

Postiosoite **Postadress** **Postal Address**	**Käyntiosoite** **Besöksadress** **Office**	**Puhelin** **Telefon** **Telephone**	**Faksi** **Fax** **Fax**	**s-posti, internet** **e-post, internet** **e-mail, internet**
Valtiovarainministeriö				
PL 28 00023 Valtioneuvosto	Snellmaninkatu 1 A Helsinki	0295 16001 +358 295 16001		kirjaamo.vm@gov.fi

Yli kahdenkymmenen vuoden kokemuksella valtioneuvostossa toteaisin, että kehitys on ollut hyvin ripeää ottaen huomioon, minkälaisia tilanteita historiassa on nähty ja vaikka yhteistyö on ilman tätä rakennettakin koko ajan parantunut, ovat askeleet olleet pieniä. Omana arvionani uskallan todeta jo tässä vaiheessa, kun toiminta hakee vielä muotoaan, että toiminta täyttää eduskunnan lausuman vaatimuksen.

Johtava asiantuntija Olli-Pekka Rissanen

Jakelu Sivistysvaliokunta

Tiedoksi Ministerin erityisavustaja Minna Kurki, ICT-johtaja Jarkko Levasma, yksikönpäällikkö Maarit Huotari